

MAART 1950

52e JAARGANG

NUMMER 3

MAANDSCHRIFT VOOR

BIJENTEELT

UITGAVE: VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

PRIJS DER ADVERTENTIES

Per 1/1 pagina	f 150.—	Per 1/4 pagina	f 25.—
Per 1/2 pagina	f 80.—	Per 1/16 pagina	f 15.—
Per 1/8 pagina	f 40.—		

Speurblijjes worden alleen bij vooruitbetaling opgenomen. Zij kosten f 1.50 per 20 woorden; elke 4 woorden méér 30 cent. Gewone advertenties contant na ontvangst van nota. Advertenties, die niet vóór de 20e der maand in ons bezit zijn, kunnen niet meer worden opgenomen. Ze worden ook niet automatisch in het volgende nummer geplaatst.

OP WOENSDAG 12 APRIL ZAL TE

Purmerend

OP HET „DOELE“-TERREIN DE

TWEDE BIJENMARKT

worden gehouden. Aanvang der markt 10 uur.

IMKEKEN IN FRANKRIJK

Een Nederlandse inker in de Alpes Maritimes wil op nader overeen te komen voorwaarden een of meer jongelui in opleiding nemen. Er wordt met moderne methoden gewerkt, met de bijen in de bergen gereisd en voor voldoende afwisseling gezorgd, zoals zwemmen enz. Franse, Duitse en Engelse vakliteratuur zal worden behandeld en er zal speciaal op de Franse taal en uitspraak worden gelet. Men wende zich tot de heer W. E. Wenckebach, Ruchers „BUSY BEE“, Route de Gourdon, Bar-sur-Loup (A.M.)

W. v. 't Land - Koopt à contant

RUWE WAS, ZUIVERE WAS EN HONING

Tevens verkrijgbaar alle artikelen voor de Bijenteelt, o.a. Bijenkasten, Korven, Kunstraat, Broedramen, Honingramen enz. enz.

Beleefd aanbevelend.

W. v. 't LAND, Honingzemerij, BARNEVELD

VOORJAARSPRIJZEN

Dathepüpen met houtmantel, prima kwaliteit	f 3.75
Wielspoortjes	f 1.45
Gietlampjes met spiritusbrander	f 3.45
Gaatspons, verstelbaar, naalden verwisselbaar	f 3.50
Electrisch Insmeltapparaat, fijn fabriekswerk	f 9.75
Klosjes draad, f 0.60 spoelen ca. 1/2 kg.	f 2.50
Pracht gietvorm voor het zelf vervaardigen van de beste kunstraat, eind Maart leverbaar, prijs ca.	f 55.00
Bijenweegschaal, fabrikaat van een der beste buitenlandse fabrieken	f 112.50
Dubbele Honingzeven, vooroorlogse kwaliteit	f 4.25
Darrenvallen, tevens autom. zwermval	f 3.45
Schepkorven, groot model	f 3.50
Aluminium voederballons met kogelventiel, praktisch en veilig, geen lekkage meer, met bordje	f 1.55
Koershof voederbakje voor snel- en drufvoeren, inhoud ca. 3 liter, een succes-artikel	f 3.50
Bijendichte stroopgieter in fraaie uitvoering	f 10.75
„Hive tool“, steek-schraapbeitel van beitelstaal gesmeed	f 3.30
Draadroosters, zeer nauwkeurige spijlenafstand	f 2.65
Bingham beroker met origineel schapenlederen balg	f 9.75
Raszilver Carnica koninginnen, levering Juni-Juli	f 15.—
Gratis circulaire over Carnica en ziektegevaar wordt vrijblijvend op aanvraag toegezonden.	

Een nieuwe, geïllustreerde prijscurant is op de pers. Er zijn veel nieuwe artikelen tegen zeer aantrekkelijke, veel verlaagde prijzen. Vrijblijvende toezending op aanvraag.

Tel. 337 (K 6709), Giro 56505

DIEPENVEEN

H. T. VAN DAM - JUBBEGA Fr.

Bijenpark-Magazijn van Imkersartikelen.

Telef. 103 Hoornsterzwaag — Postgiro no. 217250

PRIJSLIJST 1950

Simplexkast, 2 br. kamers, ramen en blikjes	f 30.—
Idem, 1 broed- en 1 honingkamer, compleet	f 29.—
Trio kweekkast, waarin 3 koninginnen kunnen worden gekweekt	f 20.—
Reservekastje, 5 raams, compleet	f 15.—
8 Raamskast, enkelwandig met broed- en honingkamer, compleet	f 18.—
Observatiekast, 3 br. ramen, zeer mooi geschilderd	f 40.—
Broedramen, Simplex, per 10 stuks	f 1.60
Broedramen, Simplex, per 100 stuks	f 15.50
Honingramen, Simplex, per 10 stuks	f 1.55
Honingramen, Simplex, per 100 stuks	f 15.—
Broedkamer, passend in Simplexkast	f 3.50
Honingkamer, passend in Simplexkast	f 3.25
Afstandblikjes, per 100 stuks	f 2.—
Verbind draad, per rol, 100 gram	f 0.50
Wielspoortje, voor draad vast te zetten	f 1.85
Spleetopener of kunstraat inzetter	f 0.75
Draaglijsten, per paar	f 0.25
Zinken afstandrepen, per paar	f 0.65
Boogkorf, 16 raams, met boogjes	f 16.—
Idem, 12 raams, met boogjes	f 13.—
Idem, 9 raams, met boogjes	f 10.—
Idem, 4 raams, met boogjes	f 7.—
Losse boogjes, per stuk	f 0.25
Ronde korf, grote maat	f 5.—
Zwermkieps, flinke maat	f 3.25
Draadrooster 40 x 40	f 2.65
Zinken moerrooster 40 x 40	f 1.20
Idem, per 200 x 100-cm.	f 13.—
Blaasbalg beroker	f 7.—
Dathe Pijp, van koper met houtmantel, de beste	f 6.50
Dathe pijp, geheel van koper, z. houtmantel	f 5.50
Alley trap, zwermvanger	f 5.—
Teeltraam	f 1.50
Bijenskap met paardehaar vizier	f 3.—
Bijenskap met gaasvizier	f 2.50
Bijensluiser met paardehaar vizier	f 3.25
Paardehaar vizier om in de kap te zetten	f 1.20
Bijenveger, groot model	f 1.—
Voeder ballon met bordje	f 1.10
Korfmes met dwarssnijmes	f 1.50
Honingzeef met houten lijst	f 2.—
Ontzegelmes, prima	f 4.—
Ontzegelvork, vernikkeld	f 2.75
Handkolbtoestel, van koper	f 20.—
Perskleed, 1 x 1,25, hennep	f 10.—
Splitlederen handschoenen, per paar	f 6.—
Boxlederen handschoenen, per paar	f 8.—
Bijendoek voor ronde korf	f 0.60
Hefboompje schraapmes	f 1.40
Bijenuitlaat	f 1.25
Zwavel- en salpeterlappen, per dozijn	f 0.25
Regina koninginnevengtoestel	f 1.25
Rood carbolzuur, extra kwaliteit	f 0.50
Anti wasmot, per potje	f 0.40
Separator voor Simplexkast	f 4.50
Reisraam voor Simplexkast	f 2.—
Glasraam voor afdekking der kast met voergelegenheid	f 4.50
Sectiebak voor sectie	f 3.25
Amerik. secties, per stuk	f 0.20
Luchtkokers voor kasten, per stuk	f 0.35
Korfkrammen, per stuk	f 0.15
Stromat voor 10-raams kast	f 2.—
Zeildoekkleedje, op de kast	f 1.—
Moerhuisje, gewoon	f 0.25
Honingemmertje, inhoud 5 pond	f 0.75
Honingemmertje, inhoud 10 pond	f 1.—
Honingflacons m. deksel en inlagen p. 100 st.	f 14.—
Metaaldeksels, per 100	f 3.—
Matglazen bijenkorf als honingpot	f 1.25
Etiketten, per 50 stuks	f 1.—
KUNSTRAAT uit ruime voorr. leverb. p. kg	f 5.—
Werkloon zuivere was tot kunstraat per kg	f 1.—

Vraagt onze meer uitgebreide geïllustreerde prijscurant 1950

Maandschrift voor BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VEREENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND.

Redacteur: R. P. GROENVELD.
Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis
Wageningen, Tel. 2863. Postrekening 27772

Commissie van Redactie: A. S. PLANTING, B. A.
v. d. SANDE en A. VINK. Adviseurs: De Rijksbijen-
teeltconsulenten. Vaste medew. JOH. A. JOUSTRA.

DE maand Maart kan reeds verscheidene mooie dagen opleveren, maar meestal overheerst nog het gure weer, al heet zij dan de lentemaand. Soms nog vrij strenge vorst, vaak sneeuwbuien, storm en koude regenvlagen. Als deze optreden, handhaaft dan nog Uw lijdelijke houding tegenover Uw bijenvolken en zorgt slechts, dat alles wordt vermeden, wat de volken van buitenaf kan storen. Komen er evenwel enige zomerse dagen, met temperaturen van om en bij de 60° F. in de schaduw, met weinig wind en wat zon, maakt dan van de gelegenheid gebruik Uw volken eens nader te inspecteren. Zijn de bodemplanken nog niet schoon gemaakt, doet dit dan nu, nog altijd met de nodige voorzorgen, snel en toch rustig, opdat zo weinig mogelijk warmte verloren gaat. Licht het dekkleedje of de dekplank aan de achterkant wat op en overtuigt U, dat nog voldoende verzegelde voorraad aanwezig is. Ziet, hoeveel raten met bijen bezet zijn en houdt hiervan aantekening op een bij elk volk behorende kaart. Licht echter nog geen ramen geheel uit de kast en in geen geval die uit het midden, waar het broednest zich bevindt, dat in de loop van deze maand, als genoeg voeder (honig of suiker en stuifmeel) aanwezig is, al flink wordt uitgebreid.

VOOR BEGINNERS

Mocht blijken, dat niet voldoende verzegeld voedsel aanwezig is, dan moet worden geholpen. (Als goed is ingewinterd, bestaat hiervoor in de maand Maart echter nog geen gevaar).

De meest eenvoudige wijze is wel, een raam met verzegelde voorraad inhangen onmiddellijk tegen het buitenste goed met bijen bezette raam. Maar..... een beginner heeft meestal zulke verzegelde ramen niet tot zijn beschikking en dan moet men op andere wijze helpen. Een blikken bus, gevuld met een kilogram suiker opgelost in één liter water, in bloedwarme toestand geplaatst in het midden bovenop de ramen, waar de bijen zitten, en flink met wollen lappen of papier toegedekt, opdat de suikeroplossing niet te spoedig afkoelt, stelt het volk weer voor een dag of tien veilig. Er zijn tal van goede voedertoestellen en ook minder goede. Flacons, met een lap toegebonden, lekken meestal en zijn dus ongeschikt. Het eenvoudigst is, bij gebreke van een speciaal daarvoor ingericht en door een betrouwbare handelaar in imkersartikelen geleverd toestel, gebruik te maken van een blikken bus met drukdeksel. Deze wordt na vulling en nadat de deksel goed is aangedrukt onderste boven opgezet. De deksel moet vooraf over de gehele oppervlakte zijn doorboord; met een scherpe spijker en een hamer slaat men kleine gaatjes op een onderlinge afstand van ± 1 centimeter. De gaatjes mogen niet groter zijn, dan dat een dikke stopnaald er juist door kan. De zogenaamde maggi-busjes zijn voor dit doel zeer geschikt. Ook een geleedigde en behoorlijk gereinigde verfbus kan heel goed dienst doen, mits zij maar voorzien is van een drukdeksel. Schroefdeksels en gewone deksels deugen niet voor dit doel.

Om roverij te voorkomen worden de gaten in de kap van de kast een paar dagen toegestopt of nog beter van een stukje fijn gaas voorzien, opdat van buiten af geen bijen de voergelegenheid kunnen bereiken.

Geeft het voedsel uitsluitend tegen het vallen van de avond; het onnodig en daarom schadelijke uitvliegen wordt dan zoveel mogelijk voorkomen.

De korfvolken worden bij behoefte aan voedsel geholpen door eenzelfde voederoplossing onder de korf te zetten in een ondiepe schaal. Een handvol kleine

een X-chromosoom met een wijfje van het XY-type, dan ontstaan er uit de bevruchte eieren XX- en XY-dieren. XX (dier dat homozygoot is voor de X-factor) wordt een **diploïd mannelijk dier**, XY weer een vrouwelijk dier.

Hetzelfde geldt voor de paring van een mannetje van het Y-type met een XY-wijfje, maar nu voor de combinaties YY (♂) en XY (♀). Enkelvoudig (haploïd) of homozygoot-diploïd voorkomen van een geslachtsfactor zou dus een ♂ heterozygoot voorkomen een ♀ opleveren.

Nu wordt de zaak nog gecompliceerd, doordat er bij *Habrobracon* niet twee sex-allelen, maar **negen** blijken voor te komen. We kunnen deze aangeven als a, b, c, d, e, f, g, h, i.

De combinatie aa of a, bb of b etc. levert mannetjes op, ab, bc, cd, etc. wijfjes. Een **belangrijk verschil** tussen *Habrobracon* en de honingbij is, dat bij de laatste **geén diploïde mannetjes worden aangetroffen**. We weten bij de honingbij niet, hoeveel sex-allelen hier voorkomen, maar duiden ze voorlopig aan als A, B, C, etc. Het is zeer waarschijnlijk, dat het er vele zijn.

Mackensen neemt nu aan, dat de combinatie AA, BB, etc. bij de honingbij dodelijk is; d.w.z. de eieren van dit type ontwikkelen zich niet. Aangenomen wordt, dat A, B, etc. gekoppeld zijn aan letale factoren, die in homozygote toestand het leven onmogelijk maken.

Er zal nog veel experimenteel werk moeten worden gedaan alvorens men bewezen heeft in hoeverre Whiting's resultaten ook voor de honingbij gelden. Uit het volgende hoofdstuk zal echter blijken van welk een groot belang het voorkomen van bovengenoemde letale combinaties is bij de bijenvredering.

8. Voortgezette inteelt leidt bij de honingbij tot een hoog percentage niet-levensvatbare eieren.

Veel discussie is in ons land gaande over de vraag, wat wij met kunstmatige inseminatie moeten beginnen. Zuivere lijnen telen, waarin bepaalde gewenste eigenschappen tot maximale hoogte zijn opgevoerd, of hybriden produceren, eventueel met andere rassen. Deze vraag kan thans worden beantwoord: **teelt van zuivere lijnen is bij de honingbij onmogelijk**. De sleutel hiervoor geeft de theorie van Whiting.

Door Mackensen is in de afgelopen jaren gevonden, dat bij herhaalde inteelt (Broer-zuster of Moeder-zoon combinatie) de levensvatbaarheid (het ontwikkelingspercentage) der eieren zeer spoedig daalt, en dat in deze daling een wetmatigheid val te bespeuren.

Bij broeder-zuster combinaties gaf de helft van de dieren bevruchte eieren, die voor 50 %, en de andere helft eieren, die voor 100 % uitkwamen.

Kweekte men uit de levensvatbare eieren koninginnen en kruiste men deze terug met dezelfde darren (van het vader-volk) dan leverde 2/3 van deze bevruchte koninginnen eieren met 50 % levensvatbaarheid.

Bevruchtte men de laatstgenoemde koninginnen met sperma van eigen darren, dan werd hetzelfde resultaat verkregen.

Volgens de theorie van Whiting (geïnterpreteerd volgens Mackensen) kan dit als volgt worden uitgelegd:

Bij kruising van een koningin uit volk I met een dar uit volk II kunnen we met maximaal vier verschillende sex-allelen (A, B, C, D) te doen hebben. De koningin heeft in de lichaamscellen de allelen A en B; het sperma waarmee ze bevrucht is kan allele C of D van de moeder van de dar bevatten. Mogelijk zijn dus de combinaties:

	AB		C of D	
	I	X	II	
AC	BC	AD	BD	A en B.

BEDRIJFSRAAD

Het bestuur van de Bedrijfsraad besloot in zijn op 18 Februari j.l. gehouden vergadering een gebouwtje te stichten op het terrein van de proefbijenstand „Ambrosiushoeve” te Tilburg. Het ontwerp van dit gebouwtje zal nog nader worden uitgewerkt. Daarna zal zo spoedig mogelijk tot aanbesteding worden overgegaan.

In Wageningen werden enige terreinen bezichtigd, welke geschikt worden geacht om daarop het Instituut voor Bijenteeltonderzoek op te richten. Getracht zal worden een van die terreinen in eigendom te verkrijgen.

Besloten wordt deel te nemen aan de tentoonstelling „MIJLPAAL '50” te Arnhem. De organisatoren verwachten op deze tentoonstelling niet minder dan een miljoen bezoekers, derhalve een unieke gelegenheid voor het maken van reclame voor honing. De kosten van de inrichting van de stand zullen door de Bedrijfsraad worden gedragen. De te verstrekken folders zullen echter door de aangesloten verenigingen dienen te worden bekostigd. Te zijner tijd zal in de tijdschriften van de aangesloten verenigingen een oproep worden geplaatst om een opgave van personen, die zich beschikbaar willen stellen gratis één of meer dagen bij de stand toelichting te geven aan het publiek. Twee personen hebben zich reeds spontaan gedurende de gehele tijdsduur één dag per week beschikbaar gesteld.

Filmtournée kleurenfilm „van Immen en Imkers”

- 13 Maart : **GARDEREN**, garage Zevenbergen, Dorpsstraat 8, 7½ uur.
- 17 Maart : **HEERENVEEN**, afdelingen Oranjewoud, Ooststellingwerf, Jubbega, Hemrik, Wollega en Appelscha, half 8, „Posthuis”.
- 18 Maart : **DRACHTEN**, afdelingen Beetsterzwaag, Surhuisterveen, de Wouden, Allardsoog en Donkerbroek, 3 uur, hotel „de Phoenix”.
- 22 Maart : **HILVERSUM**, hotel Santbergen, Noorderweg 2, bij station, 8 uur, afd. Gooiland te Hilversum en Bussum
- 24 Maart : **LEIDEN**, afdeling Leiden, Nieuwkoop en Boskoop, 7½ uur, „den Burcht”.
- 25 Maart : **DORDRECHT**, afdelingen Dordrecht, Slidrecht en Hardinxveld, gebouw „de Vriendschap”, Groenmarkt No. 5, 3 uur.
- 30 Maart : **GORINCHEM**, afdelingen Meerkerk, Hardingsveld, Gorinchem, Werkendam, Almkerk en Leerdam, zaal Roxy, Appeldijk, 7 uur.
- 31 Maart : **ZUIDWOLDE** (Dr.), 7½ uur, zaal Beugeling, Zuidwolde A 188, Zuidwolde en omliggende afdelingen.
- 1 April : **COEVORDEN**, 2 uur, zaal hotel Holman, Bentheimerstraat.
- 6 April : **DE WIJK** (Dr.), afd. De Wijk, Koekange Ruinerwold, Meppel, Staphorst, café Hoogenkamp, 7½ uur.
- 7 April : **UFFELTE**, afdelingen Uffelte, Havelte, Diever, Dwingelo, 8 uur (zaal open 7½ uur), zaal L. Rozendaal, Rijksweg.

Hebben we slechts sperma van één dar gebruikt, dan hebben we slechts met allelen C of D te doen. Wij veronderstellen C.

Kruist men nu broeder en zuster, dan ontstaan de combinaties:

AA, AC	AB, AC	AB, BC	BB, BC
50%	100%	100%	50%

De eieren AA en BB zijn niet levensvatbaar, en dus zijn bij de helft der bevruchte moeren slechts 50% der eieren levensvatbaar. Levensvatbaar zijn de eieren AB, AC en BC.

(Wordt vervolgd)

⁽¹⁰⁾ Whiting, P. W. Genetics 28, 1943, pp. 365—382 Multiple alleles in complementary sex determination of *Habrobracon*.

JAARVERSLAG VAN DE SECRETARIS OVER 1949

Ontwikkeling der volken, dracht

De ontwikkeling der volken in het voorjaar was, ondanks het vrij koude weer, over het algemeen vrij goed, in bepaalde streken matig goed. De ontwikkeling in de zomer bleef in de Westelijke provincies bij die in het binnenland ten achter. Plaatselijk traden hierbij belangrijke verschillen op.

De koolzaaddracht was goed tot zeer goed, de dracht op het fruit was matig. De klaver honigde zeer ongelijk. In de meeste streken was de dracht matig, in het Noorden slecht, in enkele streken in het Oosten des lands goed. De linde heeft het in het verslagjaar over het algemeen vrij goed gedaan. De korenbloem was matig tot vrij goed. De heide-dracht was zeer wisselvallig. In dicht bij elkaar gelegen streken liep de dracht sterk uiteen. Op de meeste plaatsen was de oogst gering tot matig.

De grote droogte gedurende de zomer heeft de dracht over het geheel ongunstig beïnvloed. In de hoger gelegen streken, vooral in het midden en Oosten des lands, kwam veel bladhoning voor, wat de kleur en de verkoopbaarheid van de honing nadelig beïnvloedde. Wij rekenen 1949 tot de matige honingjaren.

Bijenveredeling.

Met steun van onze Vereniging maakte Dr. J. de Wilde een studiereis naar de Verenigde Staten van Noord Amerika. Zijn rapport verschijnt in het Maandschrift. De Koninginneteelt-vereniging maakte voor het eerst gebruik van het bevruchtungsstation Schiermonnikoog.

Normalisatie Simplexkast.

In het najaar verscheen het voorlopig normaalblad.

Onderwijs.

In het seizoen 1948/49 werd een 19-tal cursussen gegeven met overheidssubsidie en 13 lezingen met overheids- en verenigingssubsidie.

Examen Practisch Imker.

Een viertal kandidaten legde het examen met goed gevolg af.

Markten en tentoonstellingen.

Een aantal markten werd door de Vereniging gesubsidieerd. De prijzen der bijenvolken liepen terug.

Ledental.

Aan het eind van het verslagjaar bedroeg het ledental 21021, het aantal afdelingen 333.

Algemene Vergadering.

Er werd één Algemene Vergadering gehouden. De notulen werden in het Maandschrift gepubliceerd.

Hoofdbestuur.

De Heer A. te Winkel (Overijssel-Oost), die zich om gezondheidsredenen niet herkiesbaar stelde, werd opgevolgd door de Heer H. J. Lohuis. In de plaats van de Heer H. W. v. d. Broek (Utrecht) trad de heer J. H. van Dijk. Er werden vier voltallige en vele commissievergaderingen gehouden.

Het werk van de Commissie Honinghandel werd voortgezet door een Commissie onder auspiciën van de Bedrijfsraad.

Maandschrift.

De Heer Joh. A. Jousstra werd als redacteur opgevolgd door ondergetekende. De Heer Jousstra bleef als vaste medewerker aan het Maandschrift verbonden.

Congres en Imkersdag.

Het 13e Internationaal Congres voor Bijenteelt werd van 22 tot 27 Augustus te Amsterdam gehouden. Het aantal buitenlandse deelnemers bedroeg ongeveer 250. De wereldfederatie van Bijenhouders „Apimondia" werd opgericht. Op 27 Augustus waren de congressisten gast op de door de afdelingen Arnhem en Nijmegen georganiseerde Imkersdag.

De Buitenlandse Vakpers was vol lof en bewondering voor beide gebeurtenissen.

Film.

De jubileumfilm „Van Immen en Imkers" kwam in het begin van het jaar gereed. Het Hoofdbestuur was zeer tevreden over het werk van de cineast, de Heer Alex Roosdorp, doch het had kritiek op het werk van de technisch leider. Enkele leden van de filmcommissie en enkele Hoofdbestuursleden hebben samen met de cineast lang en ernstig gewerkt om zonder aanwending van verdere kosten de film naar behoren af te werken. De film is in zijn nieuwe gedaante zeer gunstig ontvangen.

Secretaris-penningmeester.

Met ingang van 1 Februari nam ondergetekende deze taak van zijn voorganger, de Heer Joh. A. Jousstra, over. Mede dank zij het feit, dat de Heer Jousstra tot 1 Mei in dienst van de Vereniging bleef, leverde de overdracht geen moeilijkheden op.

Bedrijfsraad.

De Bedrijfsraad heeft in het verslagjaar zijn werk met kracht aangevat. Het verslag van de proefbijenstand Ambrosiushoeve te Tilburg is reeds gepubliceerd. Het Instituut te Wageningen neemt vastere vormen aan. De algemene imkersbelangen worden thans landelijk bekeken.

R. P. GROENVELD

VERSLAG VAN DE AFDELINGEN HANDEL EN SUIKER OVER 1949

De belangstelling, die de afdeling Handel in het afgelopen jaar heeft mogen genieten, geeft hoop voor de toekomst. Gelukkig dringt steeds meer het besef tot onze leden door, dat de imkersartikelen, die de afdeling Handel kan leveren, ook van haar moeten worden betrokken. Het aantal bestellingen en de daarmee parallel lopende omzet zijn in niet onbelangrijke mate gestegen.

De prijzen van de imkersartikelen konden over het algemeen iets worden verlaagd.

De kunststroopstijle gaf reden tot tevredenheid. In het voorjaar kon nog niet geheel aan de vraag worden voldaan, doch in de loop van het jaar kon kunststroop in onbepaalde hoeveelheden worden geleverd. Merkwaardig was, dat er in de laatste jaren nimmer zuivere was door de imkers is aangeboden, terwijl medio 1949 weer kleine partijen door de imkers zijn geleverd. Hieruit blijkt, dat de opkopers voor de chemische industrie in tijden, waarin buitenlandse was uit voorraad leverbaar is, de was uit eigen land niet nodig hebben. Wij willen dan ook gaarne de aandacht vestigen op het feit, dat door ons steeds het binnenlandse product wordt geprefereerd.

Hout, hoewel nog op de bon, kon in voldoende mate worden verkregen.

Ook kon aan de aanvragen voor blikwerk steeds worden voldaan.

Geconstateerd dient te worden, dat de koopkracht van het honingetend publiek met sprongen achteruit is gegaan. Men is tegenwoordig spoedig geneigd om te zeggen, dat de invoer van buitenlandse honing de prijs van ons eigen product heeft gedrukt. Hierin kan een grond van waarheid schillen, doch als men nagaat, hoeveel honing er vóór de oorlog jaarlijks werd ingevoerd, en men vergelijkt daarmee de invoer van 1949, dan geloven wij niet, dat dit van invloed op de prijs van onze Nederlandse honing is geweest. De invoer heeft slechts enige procenten van onze eigen productie bedragen. De oorzaak van de geringere vraag en de dalende prijzen is dan ook zeker gelegen in het feit, dat het geld schaars is geworden.

Doordat een vrij behoorlijke hoeveelheid honing naar West-Duitsland is geëxporteerd, zijn de prijzen in de loop van het jaar enigszins gestegen. Prijzen van f 1.50 tot f 1.90 per kg. zijn er nog wel gemaakt.

Daar de wereldmarktprijs van honing ver beneden de prijs van ons eigen product ligt, ligt het voor de hand, dat de export naar Duitsland slechts tijdelijk is geweest. Wij kunnen dan ook nog niet aannemen, dat er in de toekomst veel exportmogelijkheden zullen zijn.

Nu geloven wij, dat de in ons land gewonnen honing ook wel in ons eigen land geconsumeerd kan worden. Daar echter steeds de invoer van buitenlandse honing om de hoek komt kijken, is het zaak dat wordt voorkomen, dat het buitenlandse product hier in consumptie wordt gebracht. Wij hopen dan ook zeer, dat de overheid in deze de belangen van onze Nederlandse imkers niet voorbij zal zien.

Als men de exploitatierekening van de afdeling Handel bekijkt, zal men zich afvragen hoe het mogelijk is, dat met een steeds groter wordende omzet nog met verlies gewerkt wordt. Dit is te verklaren doordat de belastingen, welke door de afdeling Handel moesten worden betaald, ineens zijn verrekend. Er moest nog van 1939 af tot en met 1947 vermogensbelasting, omzetbelasting en vennootschapsbelas-

ting worden betaald. Oorspronkelijk was aangenomen dat door de afd. Handel slechts Ondernemingsbelasting verschuldigd was. Wij hebben dit in de exploitatierekening tot uitdrukking gebracht.

Wij willen het verslag van de afdeling Handel eindigen met de wens, dat afdelingen en leden nog meer dan tot nu toe van het grote nut van deze afdeling overtuigd raken. Hierdoor bereikt men niet alleen, dat er veel voor de leden kan worden gedaan, doch ook, dat er veel voordeliger kan worden gewerkt en geleverd.

De suikerlevering 1949 is tot onze volle tevredenheid verlopen. Er werd een totale omzet van 1.256.042 kg. bereikt.

Met het oog op de toestand van de bijenvolken had in het voorjaar 1949 een vervroegde levering plaats. Het Ministerie van Financiën was zo bereidwillig een toewijzing te verstrekken van 6 kg. per bijenvolk. Ook de toewijzing van 10 kg. per volk voor het najaar was bevredigend.

De suiker werd betrokken van de Coöp. Suikerfabrieken te Puttershoek en Sas van Gent. Op deze leveranties was niets aan te merken.

Anders was het gesteld met de prijs van de suiker. Daar de overheid steeds op industrie- zowel als op consumptiesuiker een subsidie uit het Landbouw-Egalisatiefonds verstrekte van pl.m. f 15.— per 100 kg. en haar streven gericht is op afschaffing van de subsidies, kon niet worden voorkomen dat onze suikerprijs met genoemd bedrag moest worden verhoogd. Wij konden met deze verhoging niet accoord gaan, doch de besprekingen, die hierover zijn gevoerd, hebben geen resultaten opgeleverd.

De accijnsvrijdom is behouden gebleven en het verschil in prijs ten opzichte van de suiker voor de consument is dan ook gelijk gebleven.

Over de toekomst valt nog niet veel te zeggen. Met grote belangstelling volgen wij de besprekingen, die gehouden worden in het kader van de Economische Unie. Mocht deze Unie in de praktijk werkelijkheid worden, dan is nog niet te voorzien welke gevolgen dit voor onze bijenteelt kan hebben. Wij blijven waakzaam en hopen het beste.

Het op tijd inzenden van de suikerlijsten door de afdelingsbesturen laat nog wel eens te wensen over. Wij komen hierdoor dikwijls in moeilijkheden; ook wij moeten van iedere suikerlevering verslag doen aan de Inspectie van de Belastingen en willen dan ook een ieder, die iets met het invullen van suikerlijsten te maken heeft opwekken, om in deze zijn volle medewerking te verlenen.

H. SEUNNINGA.

KORT VERSLAG HOOFDBESTUURSVERGADERING 15 FEBRUARI 1950

De nieuwe hoofdbestuursleden J. H. van Dijk en H. J. J. J. worden door de Voorzitter geïnstalleerd.

De jaarrekening 1949, begroting 1951 en jaarverslagen worden besproken en vastgesteld.

Een aantal wensen van afdelingen wordt behandeld. Een gedeelte zal door de secretaris conform de besprekingen worden beantwoord; enkele brieven worden verwezen naar de betreffende commissies.

Het verzoek van Amsterdam, om te Wageningen „studiedagen“ te organiseren, wordt verwezen naar de Bedrijfsraad. Naar aanleiding van het rapport van Dr. de Wilde zullen de Heren Rijksbijenteeltconsulenten het Hoofdbestuur nader rapporteren.

Besloten wordt, dat de Commissies Handel en Suiker zich met een deskundige in verbinding zullen stellen omtrent onderhoud en restauratie van het Bijenhuis. Het Bijenhuis zal n.l. waarschijnlijk in de loop van de zomer zijn „inwoning“ kwijt raken.

Voor de Algemene Vergadering zijn geen voorstellen binnengekomen. Getracht zal worden een buitenlandse bijenfilm voor de afgevaardigden te vertonen.

Voor het examen praktisch imker wordt dezelfde examencommissie als vorig jaar aangewezen.

De vervaardiging van een onderwijsfilm door de Stichting „Nederlandse Onderwijsfilm“ aan de hand van onze jubileumfilm wordt besproken en besloten, dat onze jubileumfilm daarvoor beschikbaar zal worden gesteld.

De datum van de Algemene Vergadering wordt vastgesteld op 19 Mei. Aanvang half 11, gebouw Esplanade te Utrecht.

G.

Wat weten koolzaadverbouwers

van het gevaar van stuiven en spuiten voor uw bijen? Stuur ze de dubbele briefkaart, tegen kostprijs verkrijgbaar bij het Bijenhuis!

Imkers weten alles

van dat gevaar, want zij bestudeerden grondig het artikel van Dr. Minderhoud op blz. 24-26 van het Februari-nummer van het Groentje!

Waar

VIND IK DRACHT?

De laatste vraag op de jaarverslagen onzer afdelingen luidt: „Zouden er in Uw omgeving, buiten de bijen van uw afdeling, nog volken op koolzaad, fruit of heide, en ongeveer hoeveel, kunnen worden geplaatst en zo ja, op welke gewassen?“ Ten behoeve van afdelingen en leden geven we hier de positieve antwoorden op deze vraag:

Finsterwolde: Ja, mogelijk op koolzaad.

Hoogezand-Sappemeer: Zoals het zich laat aanzien, kunnen in onze omgeving de bijen lang niet alle koolzaadvelden bevliegen. Er is geweldig veel koolzaak uitgezaaid.

Nieuweschans: Vrij veel koolzaad.

Nieuwolda: Op koolzaad nog wel 500 volken.

Nieuw Scheemda: Op koolzaad, ongeveer 200.

Veendam: Misschien op koolzaad, maar de boeren geven er over het algemeen weinig om.

Leeuwarden: In het Noorden van Friesland zullen zeker enige honderden volken, mits met enig overleg, geplaatst kunnen worden op koolzaad. Veel uitvriezen voorbehouden.

Lemmer: In Friesland kunnen nog volken op koolzaad geplaatst worden, maar dan in overleg met de afdelingen.

Sneek: In onze afdeling is de hoofddracht op witte weideklaver zeer wisselvallig, wat vele imkers van elders tot hun schade in 1949 hebben ondervonden.

Emmen: Er is al een overcompleet van volken op de heide.

Gasselte: Op koolzaad.

Nieuw Schoonebeek: Er komen te veel op de heide.

Smilde: Heide is overbevolkt.

Ruinen: Er komen te veel op de heide.

Bergtheim: Misschien op de heide, we zouden moeten informeren.

Rijssen: Heide op Holterberg onbesperkt.

Hummelo en Keppel: Is reeds overbevolkt.

Ede: Op de heide zouden ongeveer 1000 stuks kunnen worden geplaatst.

Elburg en O.: Er staan op de heide reeds vele volken van elders.

Hoenderloo: Heide is overbezet.

Ugchelen: Veel heide ontvallen, dracht is slecht.

Velp: Heide is overbevolkt.

Tiel: Vele honderden volken op vruchtbomen.

Zetten: Zeer veel op fruit en koolzaad.

Gooiland: In het Gooi niets te halen.

Laren-Blaricum: Alleen op heide.

Medemblik: In de Wieringermeer kunnen altijd nog volken geplaatst worden op koolzaad en witte klaver.

Goed weer meebrengen.

Wieringermeer: Ja, koolzaad.

Westland: Er is al gedrang bij het koolzaad.

Zoetermeer: Koolzaad zeer weinig uitgezaaid.

Eethen: Koolzaad en fruit kunnen veel geplaatst worden.

Vilt-Berg-Terblijt: Uitsluitend voorjaarsfruit. Honderden volken te weinig.

Men richtte zijn correspondentie aan de afdelingssecretarissen. Hun adressen vindt U in de almanak 1949. Voor wie die almanak niet bezit zijn, voor zover de voorraad strekt, nog exemplaren verkrijgbaar bij het Bijenhuis te Wageningen.

G.

Het plaatsen van BIJENVOLKEN

IN BOOMGAARDEN

Hier volgen de in het vorig nummer (blz. 29) aangekondigde voorwaarden voor de „verhuur” van bijenvolken ten behoeve van de bestuiving van het fruit, zoals die tussen de Nederlandse Fruittellers Organisatie en de Bedrijfsraad voor de bijenhoudery in Nederland voor het jaar 1950 zijn overeengekomen:

Verplichtingen van de imker:

- 1e De bijenvolken moeten tijdig in de boomgaard aanwezig zijn d.w.z. uiterlijk bij het begin van de bloei van de vruchtbomen.
- 2e De verzorging van de bijenvolken geschiedt door of vanwege de imker.
- 3e De volken mogen zonder toestemming van de fruitteler niet worden verwijderd vóór het einde van de bloei.
- 4e De imker moet op verzoek van de fruitteler de volken verspreid plaatsen in de boomgaard. De spreiding zal echter niet verder gaan dan tot groepen van tenminste 5 volken per ha.
- 5e De te verhuren volken moeten voldoen aan de volgende eisen:

A Korfvolken.

- a het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben.
- b Eitjes en broed moeten in alle stadia aanwezig zijn. Verzegeld broed moet zichtbaar zijn.
- c Tenminste 5 raten moeten door de bijen zijn bezet.
- d Voldoende voedsel moet aanwezig zijn.

B Kastvolken.

- a Het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben.
- b Eitjes en broed moeten in alle stadia aanwezig zijn in tenminste 4 raten.
- c Het volk moet tenminste op 6 raten zitten.
- d Voldoende voedsel moet aanwezig zijn.

Verplichtingen van de fruitteler:

- 1e De fruitteler betaalt aan de imker vóór het einde van de bloei f 6 — voor een kastvolk en f 5.50 voor een korfvolk; de vrachtkosten (niet de kosten van bezoek aan de bijen in de boomgaarden enz.) zijn voor rekening van de fruitteler.
- 2e De fruitteler zal zijn vruchtbomen niet spuiten of stuiven met voor de bijen giftige stoffen gedurende de bloei.
- 3e Hij zal er tevens voor zorg dragen dat andere, door de bijen druk bezochte planten gedurende de bloei niet in aanraking komen met giftige stoffen. Hij zal het nodige doen om te voorkomen dat sloten of andere drinkplaatsen van de bijen worden vergiftigd.
- 4e De fruitteler zal zorgen dat een behoorlijke standplaats aanwezig is voor de bijenvolken en draagt er zorg voor dat de bijenvolken niet verplaatst worden.
- 5e Indien vee in de boomgaard komt moet de fruitteler voor een voldoende afrastering rond de bijenstand zorg dragen.

Contrôle.

De fruitteler heeft het recht één of meer deskundigen te verzoeken te controleren of de geleverde volken aan de gestelde eisen voldoen. Tijdig zal aan de eigenaar der volken bericht worden gezonden wanneer de controle plaats heeft, zodat deze daarbij aanwezig kan zijn.

Arbitrage.

Indien er geschillen zijn, die onderling niet kunnen worden opgelost kan een beroep worden gedaan op de Rijksbijenteeltconsulent of een van zijn assistenten. De uitspraak daarvan is bindend voor beide partijen.

AFDELINGSSECRETARISSEN

In het Februari-nummer van het Maandschrift (blz. 29) verzochten wij de imkers, die met hun bijen naar de boomgaarden willen reizen — en die niet zelf met een fruitkweker in contact kunnen komen — zich zo spoedig mogelijk bij de secretaris hunner afdeling op te geven. Aangenomen mag worden, dat thans alle opgaven bij de afdelingssecretarissen zijn binnengekomen en wij verzoeken deze thans op hun beurt de opgaven (met vermelding van het aantal te plaatsen volken) te zenden aan het Bijenhuis te Wageningen. Het Bijenhuis zorgt, dat de opgaven bij de Bedrijfsraad komen. Bij de Bedrijfsraad komen via de Ned. Fruittellers Organisatie ook de aanvragen van de fruitkwekers binnen.

De Bedrijfsraad zal dan zorgen, dat zoveel mogelijk de imker met de dichtstbijwonende fruitteler in contact wordt gebracht.

MEN ZEGT...

dat sedert 12 December bijen uit België en Luxemburg in Nederland mogen worden ingevoerd zonder de z.g. verklaringsprocedure;

dat uiteraard de bijen bij invoer moeten worden gekeurd; dat bovendien in Nederland weinig vraag bestaat naar bijen uit België;

dat Nederland ongeveer 64000 ha fruit (klein fruit daaronder begrepen) bezit;

dat voor 'n goede bestuiving hiervoor tenminste 300.000 bijenvolken nodig zijn;

dat goede kruisbestuiving van te meer betekenis moet worden geacht indien de bomen weinig bloemknoppen hebben;

dat zulks dit jaar het geval schijnt te zijn;

dat fruitkwekers, die verder zien dan hun neus lang is, ongetwijfeld zullen trachten bijenvolken geplaatst te krijgen;

dat dan ook verwacht mag worden, dat er grote vraag naar bijenvolken voor plaatsing in boomgaarden zal bestaan;

dat er grote nieuwsgierigheid bestaat omtrent de identiteit van Luistervink;

dat deze nieuwsgierigheid volkomen begrijpelijk is;

dat de redactiestaf de sluier van geheimzinnigheid wel wil oplichten;

dat Luistervink niet degene is, die U hiervoor aanziet, doch

dat Luistervink is.....

LUISTERVINK

Onze bijen

in vroeger dagen

Eigenlijk had ik moeten schrijven „iemen”, want in het gebied, waar het in dit artikel in hoofdzaak over gaat, nl. Overijsel, werd in vroeger tijden altijd gesproken over iemen.

En wanneer je in oude boeken iets over bijen zou willen lezen, dan zou je dat tien tegen een niet vinden. Meestal schrijft men ymen, ook wel imen of immen. Het is dus als een lange ie bedoeld. In Twente zegt men nu nog op het platteland ieme, maar in Salland is dat over het algemeen biejen geworden en een bijenvolk, is „een bieje”.

Maar een imker is nog steeds de man, die bijen houdt. Doch er is een tijd geweest, dat er ook nog geen imker was. Of men zou de man, die alleen maar de honing en was verzamelde van de wilde bijenvolken een imker genoemd moeten hebben. Zulk soort imkers, die het alleen maar om de winst begonnen is, zijn er trouwens nu ook nog wel.

In de oertijden waren er zeer veel bossen, waarin holle bomen stonden. En in die holle bomen maakten de wilde bijen hun nesten. Daar uit haalden dan de „imkers” hun honing. Zoveel kwamen deze wilde bijenkolonies voor en zoveel honing kon er gewonnen worden, dat men kon spreken van „honingbossen”. Nog geeft de naam van enkele streken dit aan. Zo wordt er b.v. bij Lossen genoemd een boerderij „te Honiglo” (in 1381). Honiglo betekent: een open plek in het bos, waar veel honing te halen is. Ook de naam van een erf „Honinghe” te Paaslo (1425) wijst in die richting.

Ook waren er in die tijd plekken grond, min of meer hoog en boven het moerassige land uitstekend, waar de mensen heel veel bijen hoorden vliegen, waarschijnlijk wel op de verschillende wilgensoorten, die daar in het voorjaar groeiden, en op de vuilboom (of sporkelhout), gedurende de gehele zomer. Zo'n stuk land heette een horst, en, zag men er veel bijen, dan noemde men het een „Immenhorst”. Deze naam komt reeds in 1497 voor van een erve bij Emmerik: „Grote Ymmenhorst”. Wanneer er uitsluitend wilgen op zo'n horst groeiden, noemde men het „de Werfhorst” (werf is hier warf of wilg).

De naam Imminck (Ommen 1489), Ymmeking (1378), of Ymyng (Weddehoen bij Delden 1381), 2), komt ook veel voor en zal wel met imker in verband staan.

Dit alles wijst er op, dat de immen en hun producten wel de belangstelling hadden van de bewoners dezer streken. Ja, niet alleen van de bewoners; honing en was zijn gewilde artike'len geworden. Men kon er zijn pacht of belasting mee betalen. Het Werdener Hebere-gister vermeldt reeds in 799 diverse boerderijen, die voor hun pacht kruiken honing moeten leveren.1). In 933 is dit 98 kruiken van 49 personen, voornamelijk in Twente en verder Oost-Nederland. Maar een 200 jaar later, dus in 1133, zien we in eenzelfde inkomstenregister van het Klooster Werden, over de Twentse goederen, met een gelijk aantal mensen, een teruggang van de honingleveringen. Dit wijst wel op het verminderen van de woeste gronden door het in cultuur brengen van die lagere en moerassige gebieden, die juist om hun rijke vegetatie van honingleverende struiken van groot belang voor de imkerij waren. Ook kan mede een oorzaak zijn, dat er na 1200 meer geld komt. Voordien werd alles in natura betaald.

Doch na dien worden er reeds enkele pachten in geld geïnd. De hof te Zelhem, betaalt in 1250 nog met

honing en geld, maar geen rogge-, haver- of gerstleveringen meer. Maar in 1341 zijn alle betalingen in geld en de potten honing zijn ook omgerekend in geld. 2).

Wel treffen we nu meer aan de wasleveringen aan de kerken, die deze was nodig hadden voor het maken van waskaarsen. Zo was het vooral in Westfalen een eigenaardig gebruik, om zich en zijn nakomelingen, tot het verkrijgen van zekere rechten, tegenover een Kerkheilige te verplichten tot een jaarlijkse wasgift. Ook sommige boeten werden wel met was betaald. Zo lezen we in het Markeboek van Holten, dat men op bepaalde tijden geen schapen of andere beesten op de enk mocht laten lopen, op straffe van „een tonne biers den erfgenamen ende de H. Kercke 1 pond wasses.” (1499). 3).

Ook het recht op het gebruik van bouw- of weiland werd wel met waslevering voldaan.

Frederik van Keppel moet voor een kamp, die hij had „omvredet” (d.i. ontgonnen en met een houten omheining had omgeven) jaarlijks „een pond wasses onser Lieben Vrouwe” geven, zo lang hij die kamp van de Erfgenamen van Lenthe in gebruik heeft. (1537). Ook Herman Mulert geeft jaarlijks een pond was aan Onze Lieve Vrouw voor een goorden (gaarden, tuin), die aan het veld ligt. (1537).

(Archief van Rechteren).

Tot nu toe was het houden van bijen geheel onbelemmerd geweest. Maar nu trad er langzamerhand een grote verandering op.

Doordat de plattelandsbevolking zich steeds meer uitbreidde, waren er ook vele nieuwe nederzettingen bijgekomen. En er was een voortdurend gebrek aan cultuurgrond. Vele woeste gronden waren al ontgonnen en daarvoor waren de best geschikte uitgezocht. Wat er dus overbleef, was niet veel bijzonders meer. Het ontginnen liep hiermede dus min of meer vast en er ontstond een stilstand, die duurde tot aan de 18e eeuw. De markeinstelling trad nu meer op de voorgrond. Voordien was de marke alleen de woeste grond, die aan niemand toebehoorde. Maar nu begreep men onder deze marke de gezamenlijke boerschap, de bewoners van een bepaalde streek. En het markebestuur besliste over alle mogelijke zaken, die betrekking hadden op het boerenleven en op het gebruik van die gronden, die tot het gemeenschappelijk bezit behoorden: de weidegronden en de woeste gronden (bossen, venen, zandverstuivingen). De bouwlanden waren individueel bezit. Elke hoeve had een aandeel in het gebruik van die gemeenschappelijke gronden. De bewoner mocht dan een bepaald aantal voeren turf steken of brandhout halen; hij mocht een vastgesteld aantal koeien, schapen of varkens houden. Met de bijen ging het net zo. Ook daarin was men niet meer vrij. Er worden allerlei bepalingen gemaakt op het houden van bijen. Zo mag maar een bepaald aantal volken gehouden worden en dan nog alleen door de eigenaren der Marke. Zij, die niet tot de markegemeenschap behoorden, mochten geen bijen plaatsen. Het was dus alleen maar toegestaan aan de oorspronkelijke bewoners van de Marke, de gewaarde boeren, ook wel erfgenamen, goedsheren e.d. genoemd. Bijen van ongewaarden en van degenen, die buiten de Marke woonden, werden geweerd.

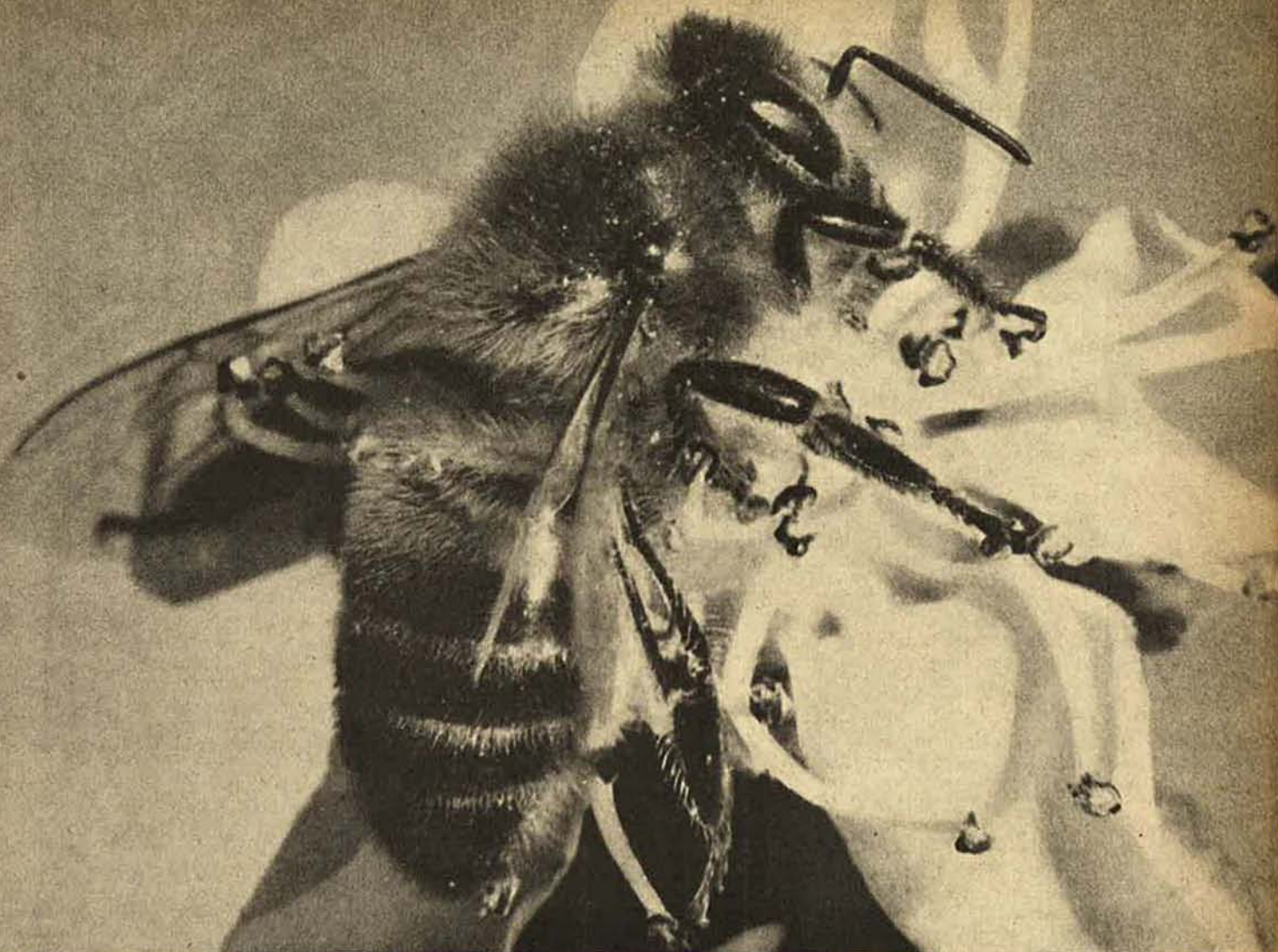

Foto: D. Stephaan
Vandeputte, België

*Wij, bijen, in vroeger dagen? Niets veranderd! Maar onze houders en hoeders....?
Niets veranderlijker en wispelturiger dan de mens!*

Het merkenboek van het Dalmsholt zegt er over 4) : „geene ongewaarde luyden en sollen ymen setten in Dalmesholtermarke (1457)”. En in het jaar 1495 staat er: „Niemand sal ongewairde yeme brengen of setten inde marcke van Dalmsholt, ellick stuccke bij een Heeren pondt (= 15 stuivers boete)”.

In de Marke Varsen werden de volken in beslag genomen. We lezen daar over in het merkenboek do. 1518, „Niemand mag uytheemsche imen brengen of setten in der Marckte bij verlos der imen, behalve de Erfgenamen moghen oer eygen imen die hem selve toebehoren, in der Marckte setten.” 4) (onder „de marckte” moet verstaan worden: de woest liggende gronden rondom een wooncentrum, zoals wilde weiden, moerassen, heide, bos, zandverstuivingen e.d.).

De Marke van Holten bepaalde den 8 Mei 1645, „dat die vremde yhmen, in die Marke gebracht wordende, geschuttet, van ieder 2 stuiver genomen, ende evenwel aldaer niet getolereert worden.” 3).

De vremde bijen, van buiten de marke dus, werden vastgezet en men moest bovendien van ieder nog twee stuiver boete betalen.

Ook in het Luttermarkeboek lezen we een dergelijke bepaling uit het jaar 1708, „Sullende voorts sig niemand mogen onderstaan eenige ymen, geen goedheer toebehorende op sijn erve te houden, of te laten setten bij een boete van 10 goudgulden”, 4). (1 goudgulden is 28 stuivers). Daar mochten dus geen vremde bijen bij het huis gezet worden. En de boete was ook lang niet mals.

De Lonneker Holtrigter met een goedheer (boer) gingen telken jare de marke rond, om de in die marke geplaatste ymen na te zien, want ook in deze marke mochten alleen de erfgenamen (de boeren dus) bijen plaatsen. Vreemden van buiten de Marke was dit niet toegestaan en zo moest daarop dus wel controle worden uitgeoefend. Verschillende reizen waren daartoe nodig geweest en in 1687 hadden ze een uitgave gehad aan verteringen van ruim 10 gld.

Al die bepalingen waren lastig en ingewikkeld. En zo is het dan ook geen wonder, dat van hoger hand regeling werd ingegrepen. De Ridderschap en Steden van Overijssel, besluiten nl. in 1690, dat het zetten van ymen vrij zal zijn en dat men zoveel immen mag zetten op andere landen, als de eigenaars zullen toelaten en men met de ymkers tot een akkoord zal komen. Er was nl. bij de Ridderschap en Steden van Overijssel een verzoek ingekomen van verscheidene ingezetenen uit Twente, allen handelende in iemen. Er waren enige kwaadwillige mensen, die het plaatsen van ymen hier en daar poogden te beletten door ten tijde, wanneer andere mensen slapen, de ymenstallen te beschadigen en te ruïneren. En zij verzoeken, dat daar paal en perk aangesteld wordt en dat zij en alle andere ymenhouders het recht zullen verkrijgen, hun ymen overal te mogen neerzetten en verplaatsen, voor zo verre ze tenminste met de eigenaar of de pachter van het land of de grond tot een overeenkomst kunnen komen.

Waarop de Ridderschap en Steden per 19 Nov. 1690 besluiten, „dat het zetten van ymen sal blijven vrij en

UIT DE JAAGKIEPS

In de Canadian Beekeeping 1949/10 vinden we enige cijfers over de bijenteelt in Canada:

Oogst 1949 wordt geschat op ruim 31 miljoen pound honing, d.i. 31 % minder dan in 1948, dat een record oogst van 45 miljoen pound had. Het gemiddelde per kast was in '49 63 pound tegen 79 in '48. Het aantal volken was teruggelopen van 569.800 tot 496.150 stuks terwijl het aantal bijenhouders ook terugloopt; hun aantal (25.490) is bijna gelijk aan dat van de jaren 1935/'39, terwijl het aantal volken 80 % van die jaren is.

Een record-oogst brengt ook zijn problemen mee, zoals uit het volgende bericht uit Gleanings 1949/7 blijkt:

De Canadese regering zal 5.000.000 pound gepasteuriseerde honing overnemen, dit om de overtollige honing uit de markt te nemen. De oogst 1948 rond 45.000.000 pound was de grootste ooit gewonnen en op 1 April '49 was er nog 10.000.000 pound onverkocht. De Canadese bijenhouders zitten echter niet stil, maar trachten afzet voor hun product te vinden; Can. Beekeeping 1949/12:

Honing komt in het Canadese Parlement.

„Mrs. H. O. White: Ik wil de Hoge leden mededelen, dat we in de Nationale Honingweek zijn. Op hun bureau's zullen zij monsters honing vinden, een geschenk van de Raad der Canadese Bijenhouders. Ten gevolge van het verlies van export-markten, hebben de honingproducenten moeilijkheden met de afzet. Als alle inwoners van Canada per jaar een half pound honing meer eten, zouden enige problemen opgelost zijn.”

Onze Canadese collega's weten ook wel, dat er voor het maken van reclame voor hun product geld nodig is. Zij hebben getracht dit door een heffing op de emballage bijeen te brengen. In hun blad van 1949/7 vinden we de volgende mededeling:

Het vorig jaar (1948) met een groot overschot aan honing van 1947 en met de grootste oogst van 1948, waren de Canadese imkers overtuigd, dat er iets gebeuren moest: de productie drastisch verminderen of lagere prijzen ontvangen dan wel een groter afzetgebied voor hun honing in Canada zelf vinden.

Deze punten werden op alle imkersvergaderingen behandeld en er werden op de provinciale bijeenkomsten in de 6 voornaamste honing-voortbrengende provincies moties aangenomen, waarin De Raad van de Canadese Bijenhouders verzocht werd een heffing op het verpakkingsmateriaal te leggen om de honingmarkt te kunnen verbeteren. Deze Raad wendde zich hierna tot de fabrikanten van honingbussen enz. met het verzoek om de heffing in hun prijzen te berekenen en dit geld aan de Raad af te dragen.

De Raad was in staat de fabrikanten te overtuigen en de volgende overeenkomst werd afgesloten:

Op verzoek van de Raad der provinciale bijenhoudersbonden en honingproducenten en in samenwerking met de (met name genoemde) fabrikanten wordt de prijs van alle honingbussen enz. te beginnen met die voor de oogst van 1949 met een bedrag gelijk aan 1/5 ¢cent per poundsinhoud van de bus verhoogd en dit geld afgedragen aan de daarvoor in aanmerking komende lichamen.

Men hoopt door deze maatregel het nodige geld voor de reclame bijeen te brengen; hiervoor was in de afgelopen winter reeds \$ 20.000 uitgegeven. Uit een bericht in het A. B. J. 1949/12 blijkt, dat zes van de grootste fabrikanten toegestemd hebben hun prijs te verhogen. Men schat dat hierdoor voor het sel-

zoen 1949/50 20.000 dollar ter beschikking zal komen. Verwacht wordt, dat de reclame en het resultaat van het overnemen door de Regering van ongeveer 5.000.000 pound van de oogst '48 alsmede de vermin-

derde oogst van '49 tengevolge van het slechte weer en minder bijen, een gezonde invloed zullen uitoefenen op de Canadese honingmarkt.

Ik heb bij deze zaak van de Canadese imkers even uitvoerig stilgestaan omdat ook wij zitten met afzetmoeilijkheden en geen geld om een reclame-campagne te bekostigen. Het stelsel, bovengenoemd zou voor ons bezwaren meebrengen, daar in ons land de honing nog overwegend in potten, die meermalen worden gebruikt, verhandeld wordt, terwijl deze in Canada en de V. S. veelal in Perga's d.z. geprepareerde papieren bekertjes, verkocht wordt (zie bijgaande tekening overgenomen uit een advertentie in de Canadian Beekeeping).

Uit A. B. J. 1949/12. Bijen op Uw tafel.

Geen bijenhouder behoeft ooit honger te lijden, als hij de gewoonte der Chinezen volgt en „gebakken bijen” opdiend.

In de provincie Yunnan wordt een soort aardbijen gevonden, die haar nesten in de oevers der rivieren maakt. De meest gezochte komen uit het district Kochin en deze worden door het gehele land verzonden. De angel wordt gevaarlijk geacht en voor het koken uitgetrokken. Gebakken zijn deze bijen heel bros en smaakvol. In de eethuizen in Shanghai worden zij verkocht tegen 60 ¢cent per schotel. Op het menu staan ze vermeld als „Fan-tse”. Er wordt beweerd, dat de vreemdelingen in China zeer verzot zijn op deze schotel, maar het zal de vraag zijn of zij weten wat hun opgediend is.

In de Beewerld 1948/6 schrijft de redactie, dat zij in een Frans bijentijdschrift een zeer oud woord voor bijenhouder is tegengekomen n.l. „ézeleux” en wel in het volgende bericht:

In vele delen van Frankrijk was St. Valentinedag een feestdag voor imkers; dan woonden de leden van verenigingen van „ézeleux” speciale Missen bij en later had een feest in de plaatselijke herberg plaats, waar een koning gekozen werd. Hij was de eigenaar van de eerste in dat voorjaar afgekomen zwerm en kreeg een nieuwe hoed cadeau. Zijn hoed en waardigheid waren echter kostbaar, want hij was ver-

plicht op kwistige wijze te tracteren. De schrijver van het artikel in het Franse blad had er aan toegevoegd dat er wel imkers zullen geweest zijn, die geen kennis gaven van de eerste zwerm.

Bestond deze gewoonte in ons land dan zou zeker de heer P. Schraven te Beers (N.-B.), die volgens Het Parool van 3-2-1950 „dezer dagen” de eerste bijenzwerm van dit jaar geschept heeft „koning der ézeleux” worden, maar ik geloof niet, dat een imker jaloers op zijn zwerm zal zijn.

Nog een krantenknipsel uit genoemd blad (23-1-50): Vrijdag is op het Noordzeekanaal bij de Minervahaven een dekschuit na aanvaring met een motorvrachtboot gekapseisd. De schuitenvoerder raakte te water maar kon worden gered. De lading, 140 vaten met honing, verdween in de diepte. Men tracht de lading te bergen”.

In de Scottish Beekeeper 1949/11 komt een artikel voor van Dr. K. Dreher en Dr. W. Broker van het bijenteelt-instituut te Marburg over de concentratie van suikerstroop voor de herfst-voeding.

De voordelen van een dunne stroop (1 op 1) zijn:

1. Het klaarmaken gaat vlugger, daar een dikkere stroop meer tijd vraagt.

2. Het voedsel kristalliseert niet in de voedingstoestellen. Mochten er enkele bijen mee besmeurd worden, dan kunnen deze nog vliegen. Dit is niet het geval met dikke stroop.

3. De 1 op 1 oplossing komt nauwkeurig met nectar overeen.

4. Wordt vlugger naar beneden gehaald.

5. De bijen staan minder bloot aan aanvallen van Nosema bij dunne oplossingen.

6. Het voedsel kristalliseert niet zo gemakkelijk in de cellen.

7. Het is voor de bijen gemakkelijker een dunne oplossing om te zetten (inverteren).

Voordelen van dikke oplossing (2 op 1):

1. Tengevolge van de mindere omvang van het voedsel gaat het voeren vlugger. Dit spaart de bijenhouder tijd en werk.

2. Tijdens het voeren blijft het volk rustiger, bij dunne stroop is er veel opwindning.

3. De bijen behoeven slechts weinig water te verdampen. Energie wordt behouden en het gevaar voor roven vermindert.

4. Dit sparen van energie blijkt uit het mindere voedselverbruik.

5. De voorraad wordt vlugger verzegeld.

6. Door de mindere aanzettende uitwerking van het voeren blijft het broednest kleiner.

In de Apiculteur 1949/7 schrijft R. Moreaux over de gevolgen van het voeren met suikerstroop op de spijsvertering der bijen. Hij zegt, dat er telkens bijen voor onderzoek ontvangen worden, waarbij blijkt, dat er veel bijen zijn, die last van buikloop hebben. De oorzaak hiervan is velerlei. Uit het onderzoek bleek, dat 75 % der gevallen het gevolg waren van het voeren van stroop van witte suiker (saccharose), welke volgens de chemische analyse in overvloed in de brij in de ingewanden aangetroffen werd.

De oorzaak zou gezocht moeten worden in het voeren der suikerstroop in de kast. De stroop zou dan te kort in het bijenlichaam zijn om behoorlijk te inverteren. Een toedienen van het voer op een afstand van ongeveer 350 meter zou veel beter zijn en ook het roven tegengaan.

In de Revue française d'Apiculture 1949/12 zegt Alin Caillas in zijn Maandpraatje:

„Een imker deelt mij een andere voer-methode mede. Eerst moet van de kristalsuiker, poedersuiker (sucre glace) gemaakt worden en wel zo, dat men geen korrels meer voelt. Deze poedersuiker wordt in de voerbakjes gedaan en het schijnt, dat de bijen dit in deze bijzondere vorm (en natuurlijk zonder water) opnemen.

Caillas zal zelf hiermede proeven nemen en vraagt om de resultaten van andere proefnemers.

In hetzelfde blad komt een artikel voor over een vliegje, dat nadelig is voor de bijen. Prof. Guilhon heeft hierover op het Congres te Amsterdam gesproken, waarvan Nora Baldensperger in genoemd blad een verslag geeft. Hieruit het volgende:

Guilhon sprak over Apymiasse, een parasitaire aanloening, veroorzaakt door de aanwezigheid van vliegjes (Tachinidés, Sarcophagides, Phorides) op de lichamen der bijen. Dit werd sedert 1865 in diverse landen, met name Duitsland, Rusland, Zuid-Afrika, Brazilië en Frankrijk waargenomen. Deze vliegjes komen vooral in moerasachtige streken voor, in Zuid-Afrika bij de nijlpaarden. Zij vliegen rond de kasten en hechten zich aan de drachtbijen om hierop eitjes te leggen. Van het achterlijf der bij gaan de larfjes naar het borststuk en vernietigen daar spieren van de bij. De zieke bij lijkt versuft, kan niet meer vliegen, draait in het rond (gelijk bij de mijtziekte) en sterft. Door de overeenkomst met laatstgenoemde ziekte kan men de eerstgenoemde slechts door microscopisch onderzoek vaststellen. Om de ziekte te bestrijden plaatsen de Brazilianen vallen voor de vliegen en vergiften ze en brengen de volken naar droge plaatsen. Ook worden deze volken sterk gehouden.

In Frankrijk werd de Apymiasse voor het eerst in 1928 gevonden en daarna 6 of 7 keer op zeer ver van elkander liggende plaatsen, zonder dat er veel schade werd ondervonden.

Uit het artikel blijkt, dat de vliegjes op gewone huisvliegen gelijken; zij zijn 5 tot 7 mm groot en brengen levende larven voort, die 1½ à 2 mm groot worden. De vliegen jagen op bijen uit volken, die volop in de zon staan, zij gaan daarbij op het dak van de kast zitten, totdat een bij uitvliegt; tijdens de vlucht worden dan de larven gelegd, waarna de vliegen weer naar haar zitplaatsen terugkeren.

Jékavé.

BIJENMARKTEN

Woensdag 5 April: AMERSFOORT, terrein wln. Nots Schreuder aan de Utrechtseweg, 9 uur.

Woensdag 12 April: PURMEREND, 10 uur, „Doele”-terrein.

Woensdag 12 April: WEERT, Sportveld van het Bisschoppelijk College, 9 uur.

Zaterdag 15 April: ZENDEREN, terrein Schulte, 10 uur.

Dinsdag 25 April: GRONINGEN, Stadspark.

Mijtziekte, een ramp voor de bijenteelt

Al enige jaren is een verbod van kracht om bijenvolken uit 't westelijk deel van Zeeuwsch-Vlaanderen te verplaatsen naar de rest van Nederland. Dit verbod is uitgevaardigd omdat aldaar mijtziekte was geconstateerd. Ofschoon dit verbod niet geldt voor het deel van Zeeuwsch-Vlaanderen gelegen ten Oosten van de Braakman, lijkt het mij een daad van wijs beleid, gezien het gevaar dat er uit het Westen en het Zuiden dreigt, niet naar deze streek te reizen en ook geen volken uit dit gebied over de Schelde te vervoeren.

Mijtziekte is een ramp voor de bijenteelt. Men kan nooit voorzichtig genoeg zijn!

Tilburg.

Ir. J. MOMMERS.

INGEZONDEN

Gaarne zou ik nog iets toevoegen aan hetgeen de heer Joustra in het Groentje schreef voor hen, die weinig tijd hebben.

Mijnheer Joustra heeft veel geluk gehad met zijn kasten met bijen, dat alle moeren uitgelopen en bevrucht zijn geworden.

Toch schuilen er twee grote gevaren in deze methode:

1. Wanneer men zo'n groot volk de oude moer gaat ontnemen en doppen laat aanzetten, dan kweekt men gelijk een flinke zwermduft. Neemt men alle doppen weg op één na en is die ene dop uitgelopen, dan is de zwermduft nog aanwezig; zo'n volk zal zeker zwermen. Dit kan nog gebeuren met de bevruchting van de jonge moer. Staat zo'n volk niet

onder controle, dan raakt men de zwerm kwijt en blijft de kast moerloos achter.

2. Het laten staan op één dop is zeer riskant, want dikwijls komt het voor, dat in die dop een dode larf zit, zodat er geen meer geboren wordt. Ook dan is moerloosheid het gevolg.

Renkum.

A. T. v. d. BRINK

IMPORTEREN OF SELECTEREN?

De redactie deelt mee, dat een samenvatting van de ingezonden stukken zal worden opgenomen, nadat het rapport van Dr. de Wilde geheel geplaatst is. Enkele reacties zullen in hun geheel worden opgenomen.

Vragenrubriek

(Antwoorden op gestelde vragen en nieuwe vragen zenden aan:
G. J. Lankkamp, Bathmen)

Vraag 12: a. Mijn goedversuikerde zomerslengerhoning heeft een hinderlijk soort amandelsmaakje. Wat kan hiervan de oorzaak zijn? De hoofddracht was Linde, Acacia en zomerbloemen, terwijl de honing donker gekleurd is.

b. Ik heb honing gekocht, welke slecht is versuikerd (onrijpe honing), die bovendien zo is gegist, dat hij niet te genieten is: zuur. Kan ik deze honing nog voor de bijen gebruiken als bijvoeding?

W. v. d. H. te Z.

Antwoord: a. Bijna zeker bevat deze honing bladluizenhoning (z.g. honingduw). Lees eens de antwoorden op vraag 86 en 90 in de nummers van October en November 1949.

b. Was de honing alleen nog aan het gisten (kenbaar aan alcoholreuk en -smak), dan zou ze na verwarming nog wel bruikbaar zijn voor bijenvoer. Nu niet.

L.

Vraag 13: Ik ben een dezer dagen in het bezit gekomen van 5 Simplexkas'en, waarvan 3 met bijen erin. Nu zijn die kas'en alle 5, zowel broed- als honingkamer, en de binnenkant van de buitenranden, dik besmeerd met carbolineum. Ik ben bang, dat in die kasten gewonen honing een lelijke bijmaak zal kunnen krijgen. Is er een middel om tenminste het ergste er af te halen? Het zit er denk ik al ongeveer 1½ à 2 jaar op.

V. C. K. te A.

Vraag 14: In de laatste nummers van het Groentje is al dikwijls gesproken over meer dan één koningin in een kast. Dit systeem wilde ik ook toepassen. Kan ik dat ook toepassen boven elkaar, door middel van een koninginnerooster? Moet ik dan voor iedere broedbak,

die ik op elkaar zet (als er in iedere broedbak een koningin zit) een afzonderlijk vlieggat hebben? Is het gewenst de vleugels van de koningin te knippen? Als ik naar het koolzaad ga, wanneer moet ik dan de broedbakken op elkaar zetten?

J. J. R. te O.B.

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 1 in het nummer van Febr. Hier vindt U allicht alles, wat u er van moet weten.

L.

Vraag 15: a. Vraag 1 in het Januari-nummer zou door mij zelf gesteld kunnen zijn, daar die methode ook mijn belangstelling heeft. Gaarne zou ik van U vernemen, waar ik het Duitse boekje, dat er over is, zou kunnen bestellen. Of komt er in het Groentje een beschrijving, zodanig, dat er naar gewerkt kan worden? Ik kan me n.l. maar niet indenken, dat de moeren elkaar met één rooster tussen de broedbakken ongemoeid laten.

b. Verder zou ik gaarne weten, of verwarming van best bevolkte kas'en, staande naast elkaar, zonder tussenruimte in een lange rij op een overdekte bijenstal, voordeel zou kunnen opleveren. Het is mijn bedoeling, de honingkamers er vroeg op te zetten, geen rooster er tussen en dan met een verwarmingsloodkabelje die honingkamers te verwarmen, in de hoop dat de broednesten zo vlug mogelijk maximaal worden uitgebreid. Meestal halen mijn bijen reeds in Maart en April zoveel stuifmeel, dat ze de uitbreiding van het broednest er mee blokkeren en een zo groot mogelijke uitbreiding er mee belemmeren en door de koude er veel te lang over doen, om de honingkamer te bezetten. Zou verwarming van de honingkamer er niet toe kunnen leiden, dat ze hun broednest in die richting gaan uitbreiden?

T. M. te M.

Antwoord: a. Zie het uitvoerige antwoord op vraag 1, Februari-nummer.

L.

Vraag 16: Kan glucose (door diastase omgezet zetmeel in druivensuiker) met 82% droge stof en 18% water gebruikt worden als bijenvoer?

A. de B. te E.

Antwoord: Ja.

Vraag 17: In een roman, handelende in Amerika, over de roodhuiden, las ik het volgende: „Ik werd geboren in de Esdoornsuikestijd (Mei). Een der troggen, waarin de stroop opgevangen werd, was mijn wieg”. Even verder vertelt een Indiaanse dan nog, hoe deze stroop werd gekookt en ingedikt tot zij kristalliseerde. Toen ik een determinatietabel raadpleegde, bleek mij, dat de volgende soorten Esdoorn o.m. bekend zijn:

1. Acer saccharinum, Suiker Ahorn of Suiker Esdoorn, boom van 30 tot 60 meter, bloei April-Mei, bloemen geelachtig, blad groen, onder blauwgroen.

2. Acer dasycarpum (saccharinum). Witte of Zilveresdoorn, boom van 30 tot 60 meter, bloei Maart-April, bloem groenachtig rood, blad groen, vanonder zilverwit.

Is het mogelijk, dat deze soorten zoveel nectar afscheiden, dat deze uit de bloemen lekt en dat het mogelijk is, deze op te vangen? Is dat dan niet een geweldige drachtplant voor onze bijen? Is met deze soort Acer in ons land ondervinding opgedaan? En is het aanbevelenswaardig deze soort aan te planten?

D. J. K. te C.

Vraag 18: a. Ik kreeg een brief van een kennis uit T.ansvaal, waarin hij mij verzocht een volk bijen in kast te zenden, indien dit mogelijk was, „om een bijenboerderij op te bouwen”, zoals hij schreef. De bezwaren, die ik zie voor dit transport zijn legio, maar om hem zonder meer te schrijven: vriend, dat gaat niet, vind ik wat sneu. Volgens mij zijn de bezwaren: hoge transportkosten, geen of onvoldoende verzorging tijdens de reis, dus groot risico voor de behouden overkomst.

En zal de Nederlandse bij zich bij langere warmteperiodes met hogere temperatuur wel zo goed gedragen?

b. Zou u mij soms een adres kunnen geven in Transvaal van een groot-imker of handelaar, waarmee hij zich in verbinding kan stellen?

H. v. B. te B.

Antwoord: b. Adres Transvaal Beekopers Association: 794 Lawson Avenue, Waverley, Pretoria. Advertenties in: Die Suid-Afrikaanse Bytydskrif, P.O. Box 3306, Cape Town.

Antwoord op vraag 1 (Januari-nummer). Meer koninginnen in één volk.

Vorig jaar is mij met een proef voor 60% gelukt om twee moeren zonder rooster in een kast te hebben. Na de volken verenigd te hebben, bleven de moeren hun eigen nest beleggen. Dit bewijst, dat ik één nestreuk, maar toch twee volken in een kast heb, die hun eigen moer trouw blijven. Of de drachtbijen gezamenlijk de nectar opbrengen, kan ik nog niet beoordelen.

A. T. v. d. B. te R.

Het woord „nestreuk” mogen we niet al te letterlijk opvatten. Wat wij nestreuk noemen is waarschijnlijk een reeks eigenschappen, door de moer aan het volk gegeven. In het geval, door de heer v. d. B. boven beschreven, zouden we dus kunnen zeggen: twee zielen, maar één gedachte.

L.

Antwoord op vraag 3 (Januari-nummer). Moerdoppen in October.

Ik heb iets dergelijks gehad, maar dan in begin October. Dit was bij een volk, dat ik in September een nieuwe moer had gegeven. Vaak gebeurt het, dat in de herfst toegezette moeren het volgend voorjaar, zodra er darren zijn, worden afgestoken of uitgedreven en dat dan een jonge moer wordt gekweekt. Indien men betrekkelijk laat in het seizoen een nieuwe moer aan een volk geeft (dus op een tijdstip, dat niet meer alle of zo goed als alle bijen, geboren uit de oude moer, sterven voor de winterzit) juist deze bijen in het volgend voorjaar zich van deze nieuwe moer ontdoen, zodra de voorwaarden voor het kweken van een nieuwe moer gunstig zijn. In het bovenbedoeld geval hebben de bijen deze manipulatie waarschijnlijk nog in het najaar willen voltrekken. Ook kan het zijn, dat aan de moer iets mankeerde, b.v. een poot te weinig o.i.d. In zo'n geval willen de bijen ook nog wel eens zorgen een nieuwe moer te krijgen.

M. C. G. te H.

Als men in het najaar plotseling grote hoeveelheden voedsel geeft, worden er nog wel eens doppen aangezet. Dat dit zich steeds herhaalt is mogelijk, omdat het volk de oude moer kwijt wil en er een stille wisseling ontstaat, zodat u in het voorjaar een onbevruichte moer hebt.

A. T. v. d. B. te R.

In October 1946 — ik was aan het voeren — hing er een zwerm voor mijn stal. Een hongerszwerm was het niet. Ik schepte hem en verdeelde hem over een paar volken. Mijn volken waren bijna op gewicht, doch toen ik des avonds ging voeren, hoorde ik tuten en kwaken. De zwerm aan de boom kon niet van dit volk zijn, die was er nog geen dag af. De korf had volop doppen en het was lange tijd mooi weer. Na 6 à 7 dagen riep er weer een volk. Daar was de gevonden zwerm dus af. De andere was natuurlijk weggevlogen. U ziet, dat in October nog doppen aangezet worden en dat er nog gezwerm wordt. Maar de volken waren in het voorjaar beide moerloos, ondanks het mooie weer in October. Misschien waren er geen darren meer.

A. D. te V.

Antwoord op vraag 5 (Februari-nummer). Darren in een volk, dat van Juli tot September moerloos was.

Met grote waarschijnlijkheid is deze moer darrenbroedig. In ieder geval deze veronderstelling zo spoedig mogelijk controleren en dan, zo nodig, op de bekende wijze ingrijpen. Ook in volken, waaraan niets mankeert, overwin eren wel af en toe darren; dus zekerheid geeft deze veronderstelling niet.

L.

Antwoord op vraag 7 (Februari-nummer). Sojameel enz. ter vervanging van stuifmeel.

a. Poeder van ondermelk is al jaren gebleken een goed vervangingsmiddel voor stuifmeel te zijn. Het moet in de raen gestrooid worden, daar het niet voldoende klevend is. De bijen kunnen het dus niet gemakkelijk in de korfjes verzamelen.

b. Bij goed weer, zeker.

c. Geen bezwaar.

L.

Afdelingsberichten

(Verzocht wordt, de afdelingsberichten kort en bondig te stellen. Sommige berichten van redactiewege bekort).

Laren—Blaricum

Op 25 Januari l.l. overleed ons oudste lid, de heer

K. DE VRIES

op de leeftijd van 82 jaar. Wij verliezen in hem een ijverig imker en trouw lid.

B. v. d. MAAS, secr.

Leersum

Causerie op 24 Jan. 1950 door het hoofdbestuur voor groep Utrecht, de heer J. H. v. Dijk, waarvoor naast de bijenhouders ook de fruittelers waren uitgenodigd.

Na met enige kwinkslagen en anedotes, waarbij spr. niet aarzde zijn dichtader royaal te openen, de stemming erin gebracht te hebben, behandelde de heer v. Dijk op objectieve wijze het nut van de bijen als bestuivers.

Na zijn causerie vertoende de heer van Dijk de belangwekkende Amerikaanse film: „The Realm of the Honeybee”.

Met hartelijke woorden werd de heer van Dijk door de voorzitter bedankt voor de interessante avond, waarvan alle aanwezigen hadden genoten.

Enige nieuwe leden werden ingeschreven, terwijl er ook enkelen zich als donateur opgaven.

Secr. B. T. ANDEWEG.

SCHOUWEN EN DUIVELAND

Op 28 Januari 1950 hield onze afdeling haar jaarvergadering. De voorzitter, de heer H. A. Hartog, memoreerde, dat 1949 een goed honingjaar was. De voorlichting van Ir. Mommers en diens assistent de heer van Willigen bracht de bijenteelt in onze afdeling op een hoger plan, waartoe ook de gegeven cursus bijdroeg. De heer Braal, die bestuurslid blijft, wordt als secretaris opgevolgd door de heer Geleijnse. De heren Braal, Primis en Geleijnse werden met grote meerderheid als bestuurslid herkozen.

De afgetreden secretaris, de afgevaardigde naar de Algemene Vergadering, de heer Capelle en de penningmeester brongen verslag uit. Er was een kassaldo van f 146.40. De heren Braal en Geleijnse worden benoemd tot afgevaardigden voor de Algemene Vergadering 1950 en de heer Hendrikse tot plaatsvervanger.

Tenslotte vertoont de heer W. J. v. d. Berge een bijenfilmpje en een kleurenfilm uit de Westhoek van Schouwen, waarvoor de Voorzitter hem hartelijk dankt.

GELEIJNSE, secr.

BUNNIK

Onze afdeling hield op 27 Januari haar 2de jaarvergadering. Uit het jaarverslag van de secretaris stippen we aan de gehouden cursus in Bijenteelt, de verhuur van bijenvolken en een stijging van het aantal volken in de afdeling van 122 tot 152 volken. Het ledental onderging een kleine daling, het aantal donateurs ging vooruit. Voor de leden is aangekocht een kolbtoestel. Uit de bescheiden van de penningmeester bleek, dat circa 2100 kg suiker aan de leden is afgeleverd. Ook het depôt voorziet in een behoefte. Bedroeg de omzet in 1948 f 34.96, in 1949 bedroeg deze f 43.41. De aftredende bestuursleden H. Willigenburg en G. A. v. 't Hoenderdal werden herkozen. Bij het zomerprogramma werd besloten door middel van standsbezoeken bij de beginnende imkers het vakpeil op te voeren, op-nuchtaftelmaavonden te geven en in de bloeitijd van het fruit een Prov. Imkermiddag te organiseren. Na de pauze vertoende de secretaris J. Westendorp enige leerzame films.

C. PATER, Secretaris.

Tiel en Omstr.

Het Bestuur van de afd. Tiel geeft met grote droefheid kennis van het overlijden van de heer

A. KERSTENS TE WAMEL.

De overledene bereikte de leeftijd van 71 jaar, hij was oud Hoofd der School te Wamel, Land- en Tuinbouwleraar en Bijenteeltleraar. IJsgang noch hoge waterstand konden hem weerhouden zijn lessen en cursussen te geven en zijn liefde voor het bijenvolk ult te dragen. Met grote weemoed gedenken wij deze ijverige bijenvriend, die het steeds een vreugde was in zijn Immenhof mee te werken aan de bevordering der bijenteelt.

Hij ruste in vrede.

Namens afd. Tiel en Omstr.
P. VERMEER, secr.

Amsterdam

Enkele dagen geleden bereikte ons de treurige mare dat vriend

B. VAN DE PUTTELAAR

in het Provinciaal Ziekenhuis te Bakum is overleden in de ouderdom van 81 jaar.

Een goed mens, een kundig enthousiast imker, een toegewijd en vooral ijverig verenigingsman is ons ontvallen.

Tot in hoge ouderdom bleef v. d. Puttelaar belangstelling tonen voor alles wat de bijenteelt in ons land en daarbuiten betraf.

Op zijn ziekbed, bij een bezoek dat wij hem brachten een paar dagen vóór zijn dood, stelde hij ons nog tal van vragen betreffende het internationaal congres, ons museum en onze vereniging. „Ik zou zo veel willen zeggen, maar het gaat niet meer“, waren zijn laatste woorden bij ons afscheid. Van de Puttelaar was trouwens geen prater, maar iemand die „deed“.

De eerste bijenmarkt in Amsterdam, de bijenteeltexpositie en demonstraties op de Amato, de eerste en dertiende imkersdagen te Amsterdam, zijn assistentie bij de inrichting van het museum, zijn werk in verschillende bestuursfuncties bij onze afdeling, getuigen van zijn daadkracht.

Voor zijn grote verdiensten op het gebied van de bijenteelt in ons land werd v. d. Puttelaar in 1939 door Hare Majesteit begiftigd met de gouden eremedaille van Oranje Nassau.

De afdeling Amsterdam eerde hem het vorig jaar door hem te benoemen tot Lid van Verdienste.

Hij ruste in vrede!

Ercea.

Wageningen

Maandag 23 Januari hield de afd. Wageningen haar jaarvergadering. Na een hartelijk welkom door de voorzitter, werden de gebruikelijke programmapunten vlot afgewerkt. Uit het jaarverslag bleek o.a. dat er in 1949 4703 kg suiker door de leden is besteld en dat het aantal leden op rond 80 gesteld kan worden. De heren Post en Van de Weerd werden bij acclamatie als bestuurslid herkozen.

Na de pauze ontspon zich, door een vraag van de heer J. Langendijk, een interessant debat over de kwestie buitenlandse honing — binnenlandse honing. Spr. vroeg of er iets gedaan kon worden om de invoer van buitenlandse honing te beperken c.q. de Nederlandse imkers te bevoordelen. De heer van Aarst, assistent van Dr. Minderhoud, stond sceptisch hiertegenover.

Enkele leden vroegen vervolgens een tweede honingslinger aan te schaffen. De kas laat dit niet toe, maar wel wekt de voorzitter de leden-slingeraars op de slinger niet langer onder zich te houden dan strikt nodig is. Ook een vorm van gemeenschaps-zin!

Het onderwerp reizen naar de Betuwe en staangeld bijen aldaar, is ook weer aan de orde. De reiscommissie is actief.

Na een geanimeerd „bijenpraatje“, waarin de leden hun ervaringen uitwisselden, sloot de voorzitter de vergadering, na nog eens opgewekt te hebben tot meerdere deelname aan excursies a.s. zomer.

Lemmer

De afdeling Lemmer en omstreken hield te St. Nicolaasga een vergadering in Unitas. De heer Wigersma van De Koershof hield een zeer interessante lezing over „Een eenvoudige bedrijfsmethode voor kastimkers“.

Op zeer duidelijke wijze besprak de heer Wigersma de onderwerpen: Inwintering, voorjaarvoeding en zwermverhinderen.

Na de pauze werd het onderwerp „Koninginnesteelt“ behandeld.

Zowel de gevorderde als de beginnende imkers hebben veel kunnen leren van deze inleiding. Een groot aantal vragen werd gesteld en beantwoord.

De voorzitter der afdeling, de heer S. H. Schaap, kon dan ook terecht namens alle aanwezigen de heer Wigersma hartelijk danken voor zijn zeer leerzame inleiding.

De afdeling zal trachten op 3 Maart een bus te laten rijden naar Sneek, waar de bijenfilm zal worden vertoond.

P. v. d. ROEST, secr.

Westerbork

Onze afd. hield 3 Februari haar jaarvergadering. De opkomst was vrij goed en de agenda werd vlot afgewerkt. De gratis verloting met nuttige prijzen viel zeer in de smaak. Besloten werd een praatavond te houden. Met dank voor de opkomst sloot de voorzitter, de heer J. Burema, deze geslaagde vergadering.

TIMMER, secr.

Bussum en Omstreken

Niettegenstaande het slechte weer waren 25 leden ter jaarvergadering aanwezig. Een ingekomen schrijven van de Ver. Vrienden van het Goolreservaat tot het gezamenlijk stichten van een geïllustreerd maandblad, werd aan bespreking onderworpen. Dit plan werd niet aanvaard, daar de afd. door haar eigen contactblad de „Imio“ haar zelfstandigheid wil bewaren.

Na een bespreking van de suikerlevering en de verkiezing van vier bestuursleden, had een verloting plaats. Na de rondvraag, die geen nieuwe gezichtspunten opleverde, werd de geanimeerde vergadering gesloten.

C. THOMAS, Secr.

Inhoud

Voor beginners	33
Qui manet in Zwolle	34
Bijen-veredeling	35
Bedrijfsraad	36
Filmtournee	36
Jaarverslag van de Secretaris over 1949	37
Waar vind ik dracht	38
Het plaatsen van bijenvolken in boomgaarden	39
Men zegt	39
Onze bijen in vroeger dagen	40
Schade aan bijenvolken	43
Uit de Jaagkieps	44
Ingezonden	46
Vragenrubriek	46
Afdelingsberichten	47

TE KOOP: 2 nog nieuwe goedbevolkte Simplexkasten, benevens enige goede 6 raamsvolken. Bijenpark „HATERT“, Nijmegen.

TE KOOP: 50 prima bijenvolken in ronde korven; korven in goede staat. A. STEENGE, Ermerweg 35, Emmen.

TE KOOP: 30 mooie gezonde bijenvolken in korven, en 10 pracht volken in Boogkorven. G. STEENGE, Westerveld bij Emmen.

TE KOOP: 20 goed bevolkte korven met bijen; korven in goede staat, bij G. J. TAKKEN, Molweg 12, Terschuur.

TE KOOP: 6 bijenvolken in Simplexkasten met 10-raams broed- en honingkamer. Tevens nieuwe en gebruikte kasten. Voor natuurliefhebbers: holle boomstammen, lengte ± 60 cm. Adres: P. DE WITH, Lopiker-Kapel 154 A, Lopik (U.)

TE KOOP: 40 Koninginnen, broed Juli—Aug. '49, per stuk f 4.—. H. DE WILDE, Langendijkstraat 32, Haarlem.

TE KOOP: 8 prima Volken in Simplexkasten en vier ronde korven, tegen billijke prijs. Ook bij gedeelten. H. WESTRA, Hoflaan 13a, Arnhem.

PLAATSING GEZOCHT voor 40—70 Bijenvolken (hoofdzakelijk kasten), op de Boomgaarden (ook gedeelten). Brieven J. M. DOKTER, Wezep bij Zwolle.

TE KOOP: goed bevolkte (2 volken) Kuntsch Zwillingkast, prijs f 40.—. A. TE WINKEL, Oldenzaalsestraat 352, Enschede.

TE KOOP: 10 korven en 12 kasten bijen, model Minderhoud. J. DE WIT, Papenvoort No. 29, Geldrop N.B., bij Eindhoven.

TE KOOP: enkele nieuwe ronde korven met 1e soort bijenvolken. Tevens enkele nieuwe Simplexkasten met 2 x 10 raams broed- en honingkamer en reisraam met 1e soort bijenvolken en jonge Koninginnen. B. ZIJLSTRA, Murmerwoude 183. Tel. 231 (K 5111).

BIJENMARKT ZENDEREN

Zaterdag 15 April op het terrein Schulte.
Aanvang 10 uur.

Busverbindingen vanaf de stations Almelo en Hengelo (O) om de 20 minuten.

Uitstekende gelegenheid voor verzending.

BIJENSTAND „MOOI NEDERLAND“

Wij bieden U aan:

GEVERFDE JOUSTRA VOEDERBAKJES à f1.—.
Een geheel verbeterd systeem voederbak, gelijk dekplank, met speciale regeling voor drif- en snelvoeder, zeer geschikt voor Simplexkasten, inhoud 3,8 liter, prijs f4.50

Voor zesraamskastjes, inhoud 2 liter ... f4.—
Te plaatsen tussen kast en deksel; sluit hermetisch af.

Jute kortdoeken 25 cent
Gebruikte bijenkorven in diverse prijzen.

KONINGINNEN

van goed geselecteerde volken voor de zeer lage prijs f3.50.

Alle andere imkersartikelen op aanvraag.

NIJMEGEN — HOLLEWEG No. 5

W. J. HARTSTRA, JUBBEGA (Fr.) - Giro 489285
Magazijn v. Imkersartikelen - Bijenstand Hartelust.
Wij kunnen U leveren: Simplexkasten, enkelwandig, voor en achter dubbelwandig, met twee broedkamers f24.—. Alle soorten bijenkorven; Dathepijpen aluminium f5.—; Bijenkappen met paardehaarvizier f2.50, met zwart vizier f1.75; Schroefdooppen per 100 f3.25, per 1000 f31.—; Kartonlagen per 100 f1.—; Bijenvegers f1.25; Kaasdoek breed 1 m per m f1.—, idem breed 160 cm p. m f1.60; Honingflacons 1 ponds met deksel per 100 f14.—; zuivere honing per 5 kg f12.50 plus buskosten à f0.70. Levering ongefrankeerd.

Een oud vertrouwd en goed adres
voor alles voor de bijenteelt

N.V. BIJENSTAND

„Mellona“

SANTPOORT

BIJENWONINGEN
ruime keuze.

BIJENVOLKEN
verantwoorde prijzen.

GEREEDSCHAPPEN
prima kwaliteit

Binnenkort verschijnt ons nieuwe

MELLONA-NIEUWS

met interessante aanbiedingen.

TELEFOON 8225 - b. g. g. 8610

Telegram-adres: „Mellona“.

Imkers, koopt uw imkersmaterialen rechtstreeks van de fabriek! Wij leveren onze schitterende „J. G. J. Kast“ geheel nieuwe constructie, simplexmaat, 10 x 10 ramen, broed- en honingkamer, met inschuifbare vliegplank, losse bodem met luchtroosters, en storten dak, speciaal voor vervoer geschikt, compleet slechts f18.50; geveerd f23.50. Idem met dubb. broedk. en honk. en separator, compleet f27.55. Idem origineel geveerd f33.80. Separators, passend op onze J. G. J. Kast f3.75. Afstandrepen, ter vervanging van afstandblikjes p. paar f0.30. Dathepijpen f6.75. Handkolbtoestellen, zeer zwaar f20.—. Honingslingers v. 4 br. ramen f90 en f88. Idem voor 2 br. ramen f42.50. Door aanschaffing van onze nieuwe moderne kunststraatwals, zijn wij in staat uw ruwe was tot de fijnste kunststraat te verwerken. Wij maken er onze cliëntele op attent, dat door de uitbreiding en verplaatsing ons adres is veranderd in: **Ged. Molenwijk 62, Heerenveen (Fr)** Beleefd aanbevelend: **JASPER'S IMKERIJ, Heerenveen.**

FEEKA-FEITEN

Originele Simplexkast. Alle hoekverbindingen met rechte zwaluwstaart, ook van de binnenbakken, incl. ramen met extra sterke toplat. Niet duurder als andere fabrikaten, maar wel belangrijk beter. f30.—
Lenstarokast (Enkelwandig) incl. kortoorramen f26.—
Feekekast Langoorokast incl. ramen f36.50
Alle kasten, ook de Simplexkast, leverbaar met ingebouwde separator reisraam en voederinrichting. Binnenkort komen wij ook uit met de **Langoor-Lenstarokast**, welke dezelfde constructie heeft als de in Engeland zo zeer verbreide **National Hive**.
KOOPT UW KASTEN BIJ HET BEST INGERICHTE KASTENBEDRIJF VAN NEDERLAND
Onze voorjaarsprijscourant zal tal van interessante nieuwigheden bevatten en wordt aan alle ons bekende adressen toegezonden.

Er is weer gevitamineerd stuifmeelsurrogat.

FEEKA HANDELSONDERNEMING

DUINWEG 4, SOEST-ZUID, TEL. 2103

SPEURBIJTJES

WIJ LEVEREN in het voorjaar weer prima gezonde bijenvolken in ronde korven, alsmede volken op 6 ramen. **BAKKER's Bijenpark, Hoogeveen.**

TE KOOP: ± 50 pond **slingerhoning**, zomer en heide. **A. BEERNINK, Dorresteinweg 76, Soest.**

TE KOOP: ± 7 **korfvolken** en 15 volken op **Simplexramen**, zonder kasten. **Spoed. J. BOUMAN, 2e Zeine 30a, Waalwijk.**

TE KOOP: 80 **prima bijenvolken** op 6 simplexramen (**B.S.F.**) **Koninginnen 1949**, Raat op hele vellen kunststraat uitgebouwd in 1949. Zeer geschikte **exportvolken**. Bovendien 23 **korfvolken**. Prijs billijk. **Provincialeweg 95, Meerveldhoven (N. Br.)**

TE KOOP: 100 **prima nieuwe bijenkorven** met riet gevlochten, prijs f4,— per stuk. **Adr. J. G. v. ECK, A 52, Bruchem.**

TE KOOP: 250 **beste volken** op 6 ramen (Engelse standaardmaat). **H. VAN GESTEL, Vicaris Aerts-weg 4, Schijndel.**

TE KOOP **WEGENS STERFGEVAL: 4 Simplex kasten met prima volken, 3 nieuwe kasten met honing- en broedkamer, partij suiker, beroker, moerroosters.** Alleen Zaterdagmiddags. **HOENSON, Friedalaan no. 22, Halfweg.**

TE KOOP: 40 **hoogkorven** en 6 kasten met **bijen.** **G. HENDRIKSEN, Veenstraat 3, Lunteren.**

TE KOOP: 10 **goed ingewinterde volken** (Simplexmaat), tegen elk aannemelijk bod. Adres: **J. A. v. d. LINDE, Mijnsheerenlaan 39B, Rotterdam Z.**

TE KOOP: 4 **ingewinterde kasten** en 3 **korven.** **B. NAB, Krimweg 3, Hoenderloo.**

TE KOOP: 2 **stuks V.S. kasten**, zeer solide, z. g. a. n., volgens tekening van Bijenhuis Wageningen, sterk bevolkt, bij **OVERMARS, meubelmaker, Olst.**

TE KOOP: 3 **best bevolkte kasten** en 3 **lege kasten**, dubbelwandig, 8-raams, simplexmaat; **bijenkap, kunststraat**, allerlei gereedschap, voor f85.— samen. **A. RODERMOND, Dedemsvaart.**

TE KOOP: **bijenvolken** op simplexramen met of zonder kast, bij **H. J. SEESING, Vierakker post Vorden.**

ZE Gaan een mensenleeftijd mee....!

Simplex

Enkelw. Simplex

V.S.

meubelmakerswerk!

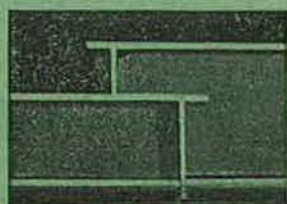
Simplexkast: bodem met opklapbare vliegplank, vlieggatschuif, 2 buitenranden, broed- en honingkamer, ramen, afstandblikjes, dak met zink, compleet f 29.—

Fruitlekerekast: ontworpen door Dr. Ir. A. Minderhoud. Met ramen, dak met zink f 21.50

V.S. Kast (Verbeterde Simplex): bodem met voerla, 3 buitenranden, reisraamseparator, broed- en honingkamer, ramen, afstandblikjes, verbindingstaven en dak f 40.—

Enkelwandige Simplex (voor en achter dubbelwandig): bodem, broedkamer, honingkamer (tweede broedkamer) dak met verbindingstaven, reisraam, broed- en honingramen en afstandblikjes f 26.50 (Zie Imkersgids 1950 blz. 3-5)

BOUWEN WIJ ARBEIDERSWONINGEN?

Of renteniershuizen voor de darren? Wij gebruiken uitsluitend zuivere, ziektekiemvrije bijenwas. De prachtige, diepe cel-indruk dwingt de bijen uitsluitend werksteraat te bouwen.

Kunstraat, alle afmetingen, per kg f 5.—

laten we het in 1950 een miljoen maal zeggen:

Honing, het beste natuurlijke voedingsmiddel! Als ieder lid eens per week een brief verzendt in onze enveloppe met honingreclame, bereiken we per jaar een miljoen mensen. De afdelingssecretarissen doen natuurlijk ook mee! Deze reclame kost **NIETS**: het Bijenhuis levert tegen kostprijs enveloppen,

aan de achterzijde bedrukt met een pakkende honingreclame.

per 100, onbedrukt f 1.25

a. d. voorzijde bedrukt m. uw naam en adres f 6.25 per 500, onbedrukt f 6.—

a. d. voorzijde bedrukt m. uw naam en adres f 13.50 (Zie Imkersgids 1950, blz. 20)

steeds tot uw dienst

GIRO 1171

IIII BIJENHUIS
het bijenhuis met raad en daad voor onze bijenteelt paraat
UW BIJENHUIS

wageningen

telefoon 2863

Boogkorf Ronde korf Jaagkleps Schepkorf

Bijenhuis-korven:

gevlochten door de beste vaklieden van het beste materiaal. Ze gaan een mensenleeftijd mee!

Boogkorf, 9-raams, compleet f 11.—

Strokorf, oersterk f 5.—

Jaagkorf, groot model f 6.50

Schepkorf, oersterk f 3.25

(Zie Imkersgids 1950, blz. 10)

GEVAAR! REDT UW BIJEN!

Wat weet uw koolzaadboer van dat gevaar? Vertel hem, wat hij moet doen en laten om uw bijen te sparen! Zendt hem en zijn bureu, die koolzaad verbouwen, een grote briefkaart met aanwijzingen, met aangehechte antwoordkaart om U te waarschuwen, als hij gaat spuiten of stuiven. Levering tegen kostprijs, per dubbele kaart f 0.04

Imker met plezier!

Gebruik een doelmatig rookapparaat.

Beroker (blaasbalg). Hierin kunt u b.v.

een rolletje golfkarton gebruiken f 7.—

Dathepijp (zie Imkersgids 1950, blz. 17) .. f 6.50

Zijn uw raampjes al klaar?

Broedkamerramen, per stuk f 0.16⁵
per 100 f 16.—

Honingramen, per stuk f 0.16
per 100 f 15.50

(Zie Imkersgids 1950, blz. 8).